

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

Микола ДИВАК

«*Дивак*» 2025р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Політико-правові процеси»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація

та міжнародні відносини»

Спеціальність С2 «Політологія»

Освітньо-наукова програма «Політологія»

Кафедра політології та філософії імені Сергія КОНОВАЛА

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	Самост. робота (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	1	2	30	30	60	120	2

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми «Політологія» підготовки здобувачів вищої освіти на третьому освітньому рівні галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини спеціальності С2 Політологія, затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 8 від 26 червня 2025 р.)

Робочу програму склав: професор, д.політ. н. **Петро МИРОНЕНКО**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та філософії імені Сергія Коновала протокол № 1 від 26 .08. 2025 р.

Завідувач кафедри

Тетяна ЧОЛАЧ

Гарант ОНП

Олег РУДАКЕВИЧ

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ПРОЦЕСИ»**

Опис дисципліни «Політико-правові процеси»

Дисципліна «Політико-правові процеси»	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 4	галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини.	Статус дисципліни нормативна Мова викладання Українська мова
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність С2 «Політологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 1</i> Семестр: <i>Денна – 1</i>
	Освітня програма – освітньо-наукова програма – «Політологія»	Лекції: <i>Денна – 30</i> Практичні заняття: <i>Денна – 30</i>
	Ступінь вищої освіти – доктор філософії	Самостійна робота: <i>Денна – 60</i>
Тижневих годин – 8 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – іспит

1. Опис дисципліни

Дисципліна «Політико-правові процеси» спрямована на поглиблене вивчення закономірностей взаємодії політики та права у функціонуванні сучасних держав і політичних систем. У межах курсу розглядаються теоретичні та прикладні аспекти політико-правових процесів, механізми формування і реалізації державної влади, роль політичних інститутів, виборчих процесів, громадянського суспільства та правових норм у розвитку політичної системи. Особлива увага приділяється аналізу сучасних трансформацій політико-правових процесів в Україні та світі, а також впливу глобалізаційних та інтеграційних процесів на політичне управління. Вивчення дисципліни має важливе значення для підготовки докторів філософії у галузі політології, оскільки сприяє формуванню системного наукового мислення, здатності до критичного аналізу політичних явищ і процесів, розвитку дослідницьких компетентностей та застосування сучасних теоретико-методологічних підходів у наукових дослідженнях політики і права.

1.1. Мета навчальної дисципліни – формування у здобувачів ступеня доктора філософії системного розуміння політико-правових процесів як важливого складника функціонування держави і суспільства, засвоєння теоретичних основ взаємодії політики та права, закономірностей розвитку політичних інститутів і правових механізмів їх регулювання, а також набуття здатності аналізувати сучасні політико-правові процеси, що відбуваються в Україні та у світі.

Завдання вивчення дисципліни:

- Сформувати у здобувачів системні знання про сутність, структуру та закономірності розвитку політико-правових процесів.
- Сформувати розуміння взаємозв'язку політики і права у функціонуванні держави та суспільства.
- Розвинути здатність до аналізу політичних інститутів, механізмів формування та реалізації державної влади.
- Розвинути навички наукового аналізу сучасних політико-правових процесів на національному та міжнародному рівнях.
- Сприяти формуванню критичного мислення щодо політичних явищ, процесів державного управління та правового регулювання.
- Сприяти засвоєнню теоретико-методологічних підходів до дослідження політики і права. Створити умови для розвитку дослідницьких компетентностей та здатності застосовувати наукові підходи до аналізу політико-правових процесів у сучасному суспільстві.

1.2. Передумови та післяумови вивчення дисципліни.

Пререквізити вивчення дисципліни передбачають наявність систематичних та ґрунтовних знань із дисциплін «Педагогіка та психологія вищої школи», «Філософія науки», які вивчаються у межах реалізації освітньої програми; цілеспрямованої роботи над вивченням науково-методичної літератури; використання сучасних технологій забезпечення визначеної мети діяльності, активності під час лекцій та практичних занять і самостійної роботи.

Постреквізити вивчення дисципліни розглядаються як підґрунтям для наукової психолого-педагогічної практики, науково-дослідницької діяльності за темою кваліфікаційної роботи, підготовки дисертації.

1.3 Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми політичних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК02. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в політичних науках та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з політичних наук та суміжних галузей.

СК06. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у сфері політичних наук та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їхньої реалізації.

СК07. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку політичних наук.

1.4. Програмні результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з політичних наук та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері політичних наук та/або здійснення інновацій.

РН05. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з політичних наук та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики.

РН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.

РН08. Організовувати і здійснювати освітній процес у галузі політичних наук, формувати його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

2. Зміст програми дисципліни «Політико-правові процеси»

Тема 1. Політико-правові процеси: поняття та сутність.

Поняття політико-правових процесів. Основні ознаки та характеристики політико-правових процесів. Взаємозв'язок політики і права. Роль політико-правових процесів у функціонуванні держави та суспільства.

Тема 2. Суб'єкти політико-правових процесів.

Поняття суб'єктів політико-правових процесів. Держава та органи державної влади як суб'єкти політики і права. Політичні партії та громадські організації. Громадяни як учасники політико-правових процесів. Міжнародні організації.

Тема 3. Політична система суспільства та її правове регулювання.

Поняття політичної системи суспільства. Основні елементи політичної системи. Державні інститути та політичні організації. Правове регулювання діяльності політичних інститутів.

Тема 4. Конституція як основа політико-правових процесів.

Конституція як основний закон держави. Конституційні засади організації державної влади. Конституційні права і свободи громадян. Роль конституційних норм у регулюванні політичних відносин.

Тема 5. Вибірчі процеси як форма реалізації політичної влади.

Поняття виборчого процесу. Основні принципи проведення виборів. Етапи виборчого процесу. Види виборчих систем. Значення виборів у демократичній державі.

Тема 6. Політичні партії у політико-правових процесах.

Поняття політичних партій. Функції політичних партій у суспільстві. Правове регулювання діяльності політичних партій. Партійна система держави.

Тема 7. Державна влада та механізм її реалізації.

Поняття державної влади. Ознаки державної влади. Принцип поділу влади. Законодавча, виконавча та судова влада. Механізми реалізації державної влади.

Тема 8. Політико-правові реформи в державі.

Поняття політико-правових реформ. Причини та передумови реформ. Основні напрями реформування державного управління. Значення реформ для розвитку держави.

Тема 9. Громадянське суспільство у політико-правових процесах.

Поняття громадянського суспільства. Інститути громадянського суспільства. Форми участі громадян у політичному житті. Взаємодія громадянського суспільства і держави.

Тема 10. Політична культура та правова свідомість.

Поняття політичної культури. Структура політичної культури. Поняття правової свідомості. Роль політичної та правової культури у розвитку суспільства.

Тема 11. Політичні конфлікти та їх правове врегулювання.

Поняття політичних конфліктів. Причини виникнення політичних конфліктів. Форми прояву політичних конфліктів. Правові механізми врегулювання конфліктів.

Тема 12. Політична відповідальність влади.

Поняття політичної відповідальності. Форми політичної відповідальності органів влади. Механізми контролю за діяльністю влади. Принципи прозорості та підзвітності влади.

Тема 13. Міжнародні політико-правові процеси.

Поняття міжнародних політико-правових процесів. Роль міжнародного права у політичних відносинах. Міжнародні організації як учасники політичних процесів. Вплив глобалізації на політико-правові процеси.

Тема 14. Демократія як основа політико-правових процесів.

Поняття демократії. Основні принципи демократії. Форми демократії. Демократичні інститути та їх роль у політичному житті суспільства.

15. Політико-правові процеси в Україні: сучасний стан та перспективи.

Становлення політико-правової системи України. Основні напрями політико-правових реформ. Вплив європейської інтеграції на розвиток політико-правових процесів. Перспективи розвитку політико-правової системи України.

**4. Структура залікового кредиту дисципліни
«Політико-правові процеси»
денна форма навчання**

Тематика залікового кредиту	Кількість годин			Контрольні Заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Політико-правові процеси: поняття та сутність.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 2. Суб'єкти політико-правових процесів.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 3. Політична система суспільства та її правове регулювання.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 4. Конституція як основа політико-правових процесів.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 5. Вибірчі процеси як форма реалізації політичної влади.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 6. Політичні партії у політико-правових процесах.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 7. Державна влада та механізм її реалізації.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 8. Політико-правові реформи в державі.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 9. Громадянське суспільство у політико-правових процесах.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 10. Політична культура та правова свідомість.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 11. Політичні конфлікти та їх правове врегулювання.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 12. Політична відповідальність влади.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 13. Міжнародні політико-правові процеси.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Тема 14. Демократія як основа політико-правових процесів.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
15. Політико-правові процеси в Україні: сучасний стан та перспективи.	2	2	4	Тестові та практичні завдання
Разом	30	30	60	

4. Тематика практичних занять

Мета практичних занять: полягає у поглибленні та закріпленні теоретичних знань, отриманих під час лекцій, вмінні аналізувати конкретні політико-правових ситуацій та практичних прикладів, формуванні навичок критичного мислення та аргументованого обговорення політико-правових проблем, умінні застосовувати теоретичні знання для аналізу сучасних політичних процесів, законодавства та діяльності державних інститутів, формуванні навичок самостійної роботи з науковими та нормативно-правовими джерелами.

Практичне заняття №1.

Політико-правові процеси: поняття та сутність

План

1. Поняття політико-правових процесів.
2. Співвідношення політики та права.
3. Основні ознаки та характеристики.
4. Значення політико-правових процесів для функціонування держави.

Практичне заняття №2.

Суб'єкти політико-правових процесів

План

1. Держава як ключовий суб'єкт.
2. Політичні партії та громадські організації.
3. Громадяни та інститути громадянського суспільства.
4. Міжнародні організації та їх вплив.

Практичне заняття №3.

Політична система суспільства та її правове регулювання

План

1. Поняття політичної системи.
2. Структура політичної системи.
3. Роль права у функціонуванні політичної системи.
4. Особливості політичної системи України.

Практичне заняття №4.

Конституція як основа політико-правових процесів

План

1. Значення Конституції у державі.
2. Конституційні принципи організації влади.
3. Вплив Конституції на політичні процеси.
4. Конституційні зміни та їх роль

Практичне заняття №5.
Виборчі процеси як форма реалізації політичної влади
План

1. Поняття виборчого процесу.
2. Основні стадії виборчого процесу.
3. Види виборчих систем.
4. Роль виборів у демократичній державі.

Практичне заняття №6.
Політичні партії у політико-правових процесах
План

1. Поняття та функції політичних партій.
2. Правове регулювання діяльності партій.
3. Роль партій у формуванні влади.
4. Партійна система України.

Практичне заняття №7.
Державна влада та механізм її реалізації
План

1. Поняття державної влади.
2. Принцип поділу влади.
3. Законодавча, виконавча та судова влада.
4. Взаємодія гілок влади.

Практичне заняття №8.
Політико-правові реформи в державі
План

1. Поняття політико-правових реформ.
2. Причини та передумови реформ.
3. Основні напрямки реформ у сучасній державі.
4. Наслідки реформ для суспільства.

Практичне заняття №9.
Громадянське суспільство у політико-правових процесах
План

1. Поняття громадянського суспільства.
2. Форми участі громадян у політичному житті.
3. Громадські організації та рухи.
4. Взаємодія громадянського суспільства і держави.

Практичне заняття №10.
Політична культура та правова свідомість
План

1. Поняття політичної культури.
2. Правова культура суспільства.
3. Вплив політичної культури на політико-правові процеси.
4. Формування правової свідомості.

Практичне заняття №11.
Політичні конфлікти та їх правове врегулювання
План

1. Поняття політичного конфлікту.
2. Причини виникнення конфліктів.
3. Методи правового врегулювання.
4. Роль держави у вирішенні конфліктів.

Практичне заняття №12.
Політична відповідальність влади
План

1. Поняття політичної відповідальності.
2. Форми відповідальності державних органів.
3. Механізми контролю за владою.
4. Роль суспільства у забезпеченні відповідальності влади.

Практичне заняття №13.
Міжнародні політико-правові процеси
План

1. Поняття міжнародних політико-правових процесів.
2. Роль міжнародного права.
3. Вплив міжнародних організацій.
4. Глобалізація політичних процесів.

Практичне заняття №14.
Демократія як основа політико-правових процесів
План

1. Поняття демократії.
2. Основні принципи демократичного правління.
3. Форми демократії.
4. Демократичні процеси в сучасних державах.

Практичне заняття №15.
Політико-правові процеси в Україні: сучасний стан та перспективи
План.

1. Основні політико-правові трансформації.
2. Вплив євроінтеграції.
3. Реформи державного управління.
4. Перспективи розвитку політико-правової системи України.

5. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи здобувача на практичних заняттях та індивідуальних заняттях (консультаціях).

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Політико-правові процеси» здобувачі вищої освіти повинні володіти значним обсягом інформації, частину якої вони отримують і опрацьовують під час самостійної роботи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Проаналізувати основні наукові підходи до визначення поняття політико-правових процесів у політичній та правовій науці та за результатами аналізу підготувати аналітичну таблицю дефініцій із фіксацією їх теоретико-методологічних засад і обмежень.

Тема 2. Проаналізувати наукові підходи до класифікації суб'єктів політико-правових процесів та на підставі проведеного аналізу сформуванню аналітичну модель взаємодії суб'єктів політико-правових процесів із визначенням їх функціональних ролей і впливу на формування державної політики.

Тема 3. Здійснити порівняльний аналіз теоретичних моделей політичної системи суспільства та на основі проведеного аналізу розробити концептуальну схему структури політичної системи із визначенням ролі правового регулювання в її функціонуванні.

Тема 4. Проаналізувати конституційні принципи організації державної влади та їх вплив на політико-правові процеси і підготувати аналітичний огляд механізмів конституційного регулювання політичних відносин у сучасній державі.

Тема 5. Здійснити порівняльний аналіз основних типів виборчих систем у сучасних демократичних державах і за результатами аналізу підготувати

порівняльну матрицю виборчих систем із визначенням їх політико-правових наслідків.

Тема 6. Проаналізувати функціональні моделі політичних партій у демократичних політичних системах та підготувати аналітичну схему ролі партій у механізмі формування і реалізації державної влади.

Тема 7. Проаналізувати принцип поділу влади в контексті сучасних теорій державного управління та на підставі проведеного аналізу сформувати концептуальну модель взаємодії гілок влади у системі державного управління.

Тема 8. Проаналізувати теоретичні підходи до політико-правових реформ і підготувати аналітичний огляд чинників, механізмів та наслідків реформування політико-правової системи сучасної держави.

Тема 9. Проаналізувати концепції громадянського суспільства та механізми його взаємодії з державою і за результатами аналізу розробити аналітичну модель участі громадянського суспільства у політико-правових процесах.

Тема 10. Проаналізувати взаємозв'язок політичної культури та правової свідомості у формуванні політико-правових процесів і підготувати аналітичний огляд їх впливу на розвиток демократичних інституцій.

Тема 11. Проаналізувати основні теоретичні підходи до дослідження політичних конфліктів і за результатами аналізу підготувати концептуальну схему правових механізмів їх врегулювання.

Тема 12. Проаналізувати концепції політичної відповідальності в теорії держави та права і сформувати аналітичну модель механізмів політичної відповідальності органів державної влади.

Тема 13. Проаналізувати роль міжнародного права та міжнародних організацій у формуванні глобальних політико-правових процесів і підготувати аналітичний огляд їх впливу на трансформацію національних політико-правових систем.

Тема 14. Здійснити порівняльний аналіз сучасних моделей демократії та за результатами аналізу сформувати концептуальну схему демократичного механізму реалізації політичної влади.

Тема 15. Проаналізувати сучасні політико-правові трансформації в Україні у контексті євроінтеграційних процесів та підготувати аналітичний огляд перспектив розвитку політико-правової системи держави.

6.Методи навчання

В освітньому процесі застосовуються: лекції; практичні заняття; індивідуальні заняття (консультації); виконання творчих завдань під керівництвом викладача та самостійно.

Загалом використовуються такі методи:

- Аналітико-рефлексивний аналіз політико-правових концепцій та теорій державного управління.
- Порівняльно-методологічний аналіз політичних систем, правових моделей та механізмів реалізації державної влади.
- Концептуальне моделювання політико-правових механізмів функціонування держави та суспільства.
- Робота з політико-правовими кейсами державотворчої та законодавчої діяльності.
- Рефлексивно-аналітичне обговорення індивідуальних і групових політико-правових ситуацій та прецедентів.
- Інтерпретаційний аналіз наукових текстів і результатів досліджень з проблем політико-правових процесів.
- Метод постановки та аналізу проблемних ситуацій у сфері політико-правового регулювання суспільних відносин.
- Індивідуальна аналітична робота з формування власних підходів до оцінки політико-правових процесів та реформ.
- Метод самоаналізу й рефлексії громадянської та правової позиції в контексті політико-правових процесів.
- Колективна наукова дискусія щодо чинників, тенденцій і перспектив розвитку політико-правових процесів в Україні та світі.

7.Критерії, форми поточного та підсумкового контролю (екзамену).

В процесі вивчення дисципліни використовуються такі методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти за 100-бальною шкалою:

- практичні заняття;
- самостійна робота;
- підсумковий контроль (екзамен).

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової:

Вид контролю	Шкала оцінювання	Ваговий коефіцієнт	Частка у підсумковій оцінці
Практичні заняття	0–100 балів	0,30	30 %
Самостійна робота	0–100 балів	0,30	30 %
Підсумковий контроль (екзамен)	0–100 балів	0,40	40 %
Разом		1,00	100 %

Критерії оцінювання практичних занять*

Бали / Критерій	01–34	35–59	60–64	65–74	75–84	85–100
1. Повнота відповіді (усна/письмова)	Відсутня відповідь або повністю не за темою (не розкриває питання практичного заняття з професійної креативності)	Дуже коротка, уривчаста, не розкриває питання (лише загальні фрази без змісту теми/кейсу)	Лише часткове розкриття теми, значні пропуски (частина аспектів професійної креативності не охоплена)	Тема загалом розкрита, однак бракує важливих аспектів (не враховано окремі чинники/механізми/бар'єри)	Відповідь майже повна, охоплено основні аспекти (охоплено ключові компоненти аналізу професійної креативності)	Повна, вичерпна відповідь із висвітленням усіх аспектів (включно з чинниками, механізмами, бар'єрами, прикладами з науково-професійної діяльності)
2. Точність і правильність викладу (усного/письмового)	Повністю неправильна відповідь (помилкове тлумачення креативності/моделей/чинників)	Переважають грубі помилки (змішування понять, неправильні висновки щодо професійної креативності)	Значні неточності та спотворення понять (частково некоректне тлумачення теорій/моделей креативності)	Загалом правильно, але є деякі неточності (окремі неточні твердження щодо механізмів/чинників професійної креативності)	Майже без помилок, є поодинокі неточності (дрібні неточності в інтерпретації теорій/моделей)	Абсолютна правильність, наукова точність (коректна інтерпретація теорій, моделей і категорій професійної креативності)
3. Логічність і послідовність викладу (усного/письмового)	Виклад хаотичний, без зв'язку (немає структури аналізу ситуації/кейсу)	Логіка майже відсутня, уривчастість (твердження не пов'язані з темою практичного заняття)	Послідовність мало виражена, важко простежити логіку (аналіз професійної креативності фрагментарний)	Є логіка, але виклад непослідовний (структура є, але порушена причинно-наслідкова лінія)	Логічний виклад, незначні порушення послідовності (аналіз ситуації загалом структурований)	Чітка структура, логічна й послідовна відповідь (чітка логіка: поняття → чинники/механізми → висновки → обґрунтування)
4. Глибина розуміння	Не виявляє розуміння (не розуміє суті професійної креативності як психологічної характеристики)	Поверхнєве розуміння (відтворює загальні визначення без пояснення)	Обмежене пояснення, без глибини (не показує причинно-наслідкові зв'язки в творчому процесі)	Часткове пояснення причинно-наслідкових зв'язків (пояснює окремі зв'язки чинників і результатів креативності)	Достатнє розуміння, пояснення із прикладами (пояснює механізми/чинники з прикладами професійних ситуацій)	Глибоке розуміння, узагальнення, системне пояснення (системно пояснює модель/механізми професійної креативності, робить узагальнення)

5. Аргументованість відповіді (усної/письмової)	Відсутні аргументи (твердження без обґрунтування щодо професійної креативності)	Аргументів мало, вони непереконливі (без посилань на теорії/моделі/логіку аналізу)	Аргументи в достатньо, але без підтвердження (є позиція, але без прикладів або пояснень)	Аргументи є, але не завжди переконливі (частково спирається на теоретичні положення, але непослідовно)	Аргументована відповідь із прикладами (обґрунтовує висновки прикладами з науково-професійних ситуацій)	Сильна аргументація з прикладами, доказами, посиланнями (спирається на теорії/моделі креативності та коректні приклади аналізу ситуацій)
6. Застосування теорії на практиці (усне/письмове обґрунтування)	Відсутнє (не застосовує теорії/моделі до кейсу)	Немає прикладів, лише абстрактні твердження (без розбору ситуації професійної креативності)	Наведено приклади, але недоречні (приклади не відповідають темі практичного заняття)	Доречні приклади, але неповні (є приклад, але без розкриття механізмів/чинників)	Практичні приклади доречні та різноманітні (кілька прикладів застосування теорії до професійних ситуацій)	Теорія застосована вдало, наведено яскраві й різноманітні приклади (повний аналіз кейсу через модель/теорію професійної креативності)
7. Термінологічна грамотність (усна/письмова)	Термінологія відсутня або некоректні поняття (креативності/моделей/чинників)	Використання термінів із значними помилками (плутає категорії, підміняє поняття)	Використання частково правильних термінів (окремі терміни коректні, але є змішування понять)	Використання більшості термінів правильно, але з помилками (дрібні помилки в категоріях/визначеннях)	Коректне використання термінів, незначні неточності (в основному точний понятійно-категорійний апарат психології професійної креативності)	Абсолютне володіння професійною термінологією (вільно й точно використовує понятійно-категорійний апарат психології професійної креативності)
8. Комунікативні навички (усні/письмові)	Відповідь відсутня (немає комунікації/представлення результату роботи)	Мовлення/стиль незрозумілі (важко сприймати відповідь/текст)	Мовлення/стиль малозрозумілі, є труднощі у сприйнятті (структура слабка, думки нечіткі)	Загалом зрозуміло, але не завжди чітко (потребує уточнень під час обговорення)	Коректне використання термінів, незначні неточності (здатний представити аналіз кейсу, але з дрібними мовними/логічними недоліками)	Абсолютне володіння професійною термінологією (чітко, переконливо презентує аналітичні висновки щодо професійної креативності)
9. Самостійність мислення (усна/письмова)	Відсутні власні думки (лише формальні фрази без позиції)	Лише відтворення матеріалу (переказ теорії без аналізу кейсу/ситуації)	Мінімальні спроби власного аналізу (поодинокі судження без розгортання)	Є окремі власні судження (часткова інтерпретація ситуації професійної креативності)	Помітна самостійність, власні узагальнення (робить самостійні висновки за результатами аналізу)	Високий рівень самостійності, оригінальні ідеї (пропонує нестандартні інтерпретації/рішення щодо розвитку)

						професійної креативності)
10. Вміння усно відповідати на додаткові запитання / вміння давати письмові пояснення	Не відповідає (не може пояснити рішення/висновки щодо кейсу)	Відповідає зі значними труднощами (відповіді непослідовні, з помилками)	Відповідь неповна, з помилками (потребує суттєвих уточнень)	Загалом правильні відповіді, але потребують уточнень; пояснення не завжди логічно вибудовані	Упевнено відповідає на запитання, аргументує власну позицію; пояснення зрозумілі, але не завжди розгорнуті	Чітко, логічно й аргументовано відповідає на додаткові запитання; надає розгорнуті пояснення з опорою на теорії, моделі та аналіз професійних ситуацій

** Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за кожне практичне заняття (кожен здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0». Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.*

Критерії оцінювання самостійної роботи*

Бали / Критерій	01–34	35–59	60–64	65–74	75–84	85–100
1. Повнота виконання завдання	Завдання не виконано або не відповідає темі	Виконано формально, без розкриття змісту	Часткове виконання з істотними пропусками	Завдання виконано, але не всі аспекти розкриті	Майже повне виконання із незначним і пропусками	Повне, вичерпне виконання всіх вимог завдання
2. Наукова коректність і точність	Грубі помилки, некоректні твердження	Переважають помилки й неточності	Є суттєві неточності у використанні понять	Загалом коректно, але з окремими неточностями	Майже повна наукова коректність	Повна наукова коректність і точність викладу
3. Логічність і структурованість роботи	Відсутня логіка й структура	Структура слабка, логіка порушена	Фрагментарна логіка викладу	Загалом логічно, але з порушеннями	Чітка структура з незначним і недоліками	Чітка, логічна й послідовна структура
4. Глибина аналізу	Аналіз відсутній	Поверхневий опис без аналізу	Обмежений аналіз без узагальнень	Частковий аналіз з окремими висновками	Достатньо глибокий аналіз з прикладами	Глибокий, системний аналіз з узагальненнями
5.	Аргументація	Аргументи	Є аргументи	Аргументації	Аргументо	Сильна

Аргументованість і обґрунтованість	відсутня	непереконливі	без належного обґрунтування	я частково обґрунтована	вано з прикладами	аргументація з науковими опорами
6. Термінологічна грамотність	Термінологія некоректна або відсутня	Багато помилок у термінах	Частково коректне використання термінів	Переважно коректна термінологія	Коректна термінологія з незначними неточностями	Вільно й точно володіння термінологією
7. Самостійність виконання	Відсутні власні судження	Робота репродуктивна	Мінімальні прояви самостійності	Часткова самостійність	Помітна самостійність і власні висновки	Високий рівень самостійності та оригінальності

** Оцінка визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих за самостійну роботу для кожного заняття. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.*

Критерії оцінювання підсумкового контролю (екзамену) з дисципліни «Психологія професійної креативності»

Оцінку «відмінно» (90–100 балів, А) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який всебічно й глибоко володіє програмовим матеріалом дисципліни, демонструє системне розуміння професійної креативності як психологічного феномену науково-дослідницької діяльності, здатний до аналізу, синтезу та концептуального узагальнення психологічної інформації, оперує понятійно-категорійним апаратом психології креативності на високому науковому рівні, засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою, уміє критично аналізувати інформацію з різних наукових джерел, аргументовано застосовує теоретичні положення до аналізу професійних і наукових ситуацій, здатний продукувати оригінальні ідеї, наукові узагальнення та обґрунтовані висновки, вільно й логічно їх презентує.

Оцінку «добре» (85–89 балів, В) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який повністю опанував програмовий матеріал дисципліни, має системні знання з проблематики професійної креативності, виявляє здатність до самостійного пошуку та аналізу наукової інформації, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, уміє застосовувати теоретичні положення до аналізу науково-професійних ситуацій, здатний формулювати власні судження та ідеї щодо розвитку професійної креативності, однак не в усіх відповідях демонструє достатню глибину аргументації або концептуальну завершеність висновків.

Оцінку «добре» (75–84 бали, С) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який загалом опанував навчальну програму, але має окремі незначні прогалини у знаннях, уміє порівнювати, узагальнювати та систематизувати психологічну інформацію з проблем професійної креативності, застосовує знання у аналізі науково-дослідницької діяльності, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, здатний формулювати власні думки, проте вони не завжди відзначаються достатньою глибиною, методологічною чіткістю або аргументованістю.

Оцінку «задовільно» (65–74 бали, D) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє основним програмовим матеріалом у мінімально необхідному обсязі, достатньому для подальшої наукової та професійної діяльності, ознайомлений з основною літературою, рекомендованою програмою, допускає помилки у відповідях або при виконанні завдань, однак за умови вказівки на них здатний частково їх усунути та скоригувати власні судження.

Оцінку «задовільно» (60–64 бали, E) заслуговує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє програмовим матеріалом на базовому рівні, необхідному для продовження навчання та наукової діяльності, однак виконання екзаменаційних завдань відповідає лише мінімальним вимогам, характеризується обмеженою аргументацією, недостатньою глибиною аналізу та репродуктивним характером відповідей.

Оцінку «незадовільно» (35–59 балів, FX) отримує здобувач ступеня доктора філософії, який виявив суттєві прогалини у знаннях програмового матеріалу, допустив принципові помилки у відповідях на екзаменаційні питання, не продемонстрував сформованості аналітичних, рефлексивних та концептуальних умінь, передбачених програмою дисципліни.

Оцінку «незадовільно» (01–34 бали, F) отримує здобувач ступеня доктора філософії, який володіє навчальним матеріалом лише на рівні фрагментарного відтворення, не готовий до самостійного аналізу наукової інформації, не здатний продукувати власні судження, ідеї чи узагальнення щодо проблем професійної креативності, що унеможливорює подальше навчання за відповідним освітньо-науковим рівнем.

Узагальнена шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ЄКТС
90–100	“Відмінно”	A (відмінно)
85–89	“Добре”	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	“Задовільно”	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	“Незадовільно”	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
01–34		F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

8.ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Поняття політико-правових процесів та їх основні ознаки.
2. Взаємозв'язок політики і права як соціальних явищ.
3. Роль політико-правових процесів у функціонуванні держави та суспільства.
4. Поняття суб'єктів політико-правових процесів та їх класифікація.
5. Держава та органи державної влади як суб'єкти політики і права.
6. Роль громадян як учасників політико-правових процесів.
7. Місце міжнародних організацій у системі суб'єктів політико-правових процесів.
8. Поняття та основні елементи політичної системи суспільства.
9. Державні інститути як складова політичної системи.
- 10.Значення правового регулювання діяльності політичних інститутів.
- 11.Конституція як основний закон держави.
- 12.Конституційні засади організації державної влади.
- 13.Роль конституційних норм у регулюванні політичних відносин.
- 14.Конституційні права і свободи громадян та механізми їх захисту.
- 15.Поняття виборчого процесу та його основні принципи.
- 16.Основні етапи виборчого процесу.
- 17.Види виборчих систем: порівняльна характеристика переваг та недоліків.
- 18.Значення виборів у демократичній державі.
- 19.Поняття політичних партій та їх функції у суспільстві.
- 20.Правове регулювання діяльності політичних партій в Україні.
- 21.Партійна система держави та її основні типи.
- 22.Поняття та основні ознаки державної влади.
- 23.Принцип поділу влади та його значення для демократичної держави.
- 24.Механізми реалізації законодавчої влади.
- 25.Механізми реалізації виконавчої влади.
- 26.Роль судової влади в механізмі реалізації державної влади.
- 27.Поняття політико-правових реформ та їх причини.
- 28.Основні напрями реформування державного управління.
- 29.Значення політико-правових реформ для розвитку держави.
- 30.Поняття громадянського суспільства та його основні інститути.
- 31.Форми участі громадян у політичному житті.
- 32.Взаємодія громадянського суспільства і держави: основні моделі.
- 33.Поняття та структура політичної культури.
- 34.Поняття правової свідомості та її рівні.
- 35.Роль політичної та правової культури у розвитку суспільства.
- 36.Поняття політичних конфліктів та причини їх виникнення.
- 37.Основні форми прояву політичних конфліктів.
- 38.Правові механізми врегулювання політичних конфліктів.
- 39.Поняття та форми політичної відповідальності органів влади.
- 40.Механізми контролю за діяльністю влади.
- 41.Принципи прозорості та підзвітності влади.

42. Поняття міжнародних політико-правових процесів.
43. Роль міжнародного права у регулюванні політичних відносин.
44. Вплив глобалізації на сучасні політико-правові процеси.
45. Місце міжнародних організацій у системі міжнародних політичних процесів.
46. Поняття демократії та її основні принципи.
47. Порівняльна характеристика прямої та представницької демократії.
48. Роль демократичних інститутів у політичному житті суспільства.
49. Становлення та розвиток політико-правової системи України.
50. Вплив європейської інтеграції на розвиток політико-правових процесів в Україні та перспективи подальшого розвитку.

9. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання усіх видів завдань здобувачами вищої освіти і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу здобувач вищої освіти може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими здобувачами вищої освіти, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти завдань.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу адміністрації.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№ п/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор Epson EB-505 (1 шт.), рік виготовлення – 2021, рік ведення в експлуатацію – 2022 Екран проєкційний BRYAN 2:1,5 (1 шт.)	1-9
2.	Ноутбук (Базове програмне забезпечення: ОС Windows 10 – згідно з ліцензією Microsoft IT Academy та Microsoft DreamSpark for Students; Програмне забезпечення базових інформаційних технологій: MS Office, телекомунікаційне програмне забезпечення (Opera, Google Chrome, Firefox).	1-9
3.	Фліпчарт	1-9

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

Основна література:

1. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с
2. Геополітика потоків. Монографія. За ред. д. політ. н. Мироненка П.В., д. політ. н., проф. Мокляка С.П. Київ: Видавництво Політія, 2024. 484 с. ISBN: 978-617-8166-06-09
3. Енциклопедія політики і права. Наукове видання. За ред. д. політ.н., проф. В.П.Горбатенка і д. політ. н. П.В.Мироненка. Київ: Видавництво Політія, 2024. 788 с. ISBN 978-617-8166-09-0
4. Кириченко В. М., Кириченко Ю. В., Соколенко Ю. М. Політико-правова система України: підручник / за загальною редакцією В. М. Кириченка. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 304 с.
5. Конституційне право України : Підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНУ «Ужгородський національний університет» перероблене та доповнене. Ужгород:Рік-У. 2023, 536 с.
6. Конституційне та муніципальне право України (у визначеннях та схемах): навч. посіб. / А. Є. Шевченко, Д. Л. Вітюк, О. А. Павлюх. Ірпінь: УДФСУ, 2021. 213 с
7. Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти : Бюлетень інформаційно-аналітичних матеріалів / Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, Національна юридична бібліотека, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади. 2024. № 4 (119). 71 с.
8. Кукуруз О. В. Взаємодія політики і права у процесі суспільної трансформації в Україні та Республіці Польща: монографія. Київ: Видавництво «ФОРМ-Подолін І.В.», 2020. 368 с.
9. Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Політико-правові процеси» для здобувачів третього рівня вищої освіти / Уклад. Мироненко П.. Тернопіль : ЗУНУ. 2025. 24 с.
10. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Політико-правові процеси» для здобувачів третього рівня вищої освіти / Уклад. Мироненко П.. Тернопіль : ЗУНУ. 2025. 26 с.
11. Мироненко П. Третя світова війна. «Суспільно-політичні процеси», № № 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 за 2022 - 2026 роки. ISSN 2518-7546.
12. Муртіщева А. О. Конституційно-правова відповідальність уряду в державах Європейського Союзу: теорія та практика: моногр. Харків: Юрайт, 2022. 328 с.
13. Навчально-методичний посібник курсу «Політологія. Політичні інститути та процеси»/ Укладачі: М.В. Примуш, О.М. Чальцева, Ю.В. Окуньовська, К.А. Швець: ДонНУ імені Василя Стуса. Вінниця, 2023. 36 с.
14. Пильгун Н. В., Слуцька О. С. Теоретико-правовий аналіз політичної системи України. Прикарпатський юридичний вісник. 2021. Вип. 5 (40). С. 11–15. 15.

15. Плани практичних занять з навчальної дисципліни «Політико-правові процеси» для здобувачів третього рівня вищої освіти / Уклад. Мироненко П. Тернопіль : ЗУНУ. 2025. 24 с.
16. Поличко Т. В., Бисага Ю. М., Берч В. В., Дешко Л. М., Нечипорук Г. Ю., Петрецька Н. І. Верховенство конституційних норм у національній системі права: моногр. Ужгород: РІК-У, 2021. 220 с.
17. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.
18. Політична трансформація України: інституційний і ціннісний виміри: монографія / автор. колектив: О.В.Бабкіна, О.Я.Волянчук, В.О.Корнієнко, О.В.Новакова, М.А.Остапенко. Київ: вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2022. 196 с.
19. Правова політологія. Академічний курс: підручник /авт. кол.; за ред. І.О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2021. 480 с.
20. Різник С. В. Конституційність нормативних актів: сутність, методологія оцінювання та система забезпечення в Україні: моногр. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. 540 с. 35.
21. Савчин М. В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: моногр. 2-ге вид. Ужгород: Гельветика, 2020. 647 с.
22. Трансформація принципів українського конституціоналізму на сучасному етапі: колектив. моногр. Одеса: Гельветика, 2022. 176 с.
23. Шляхтун П. П. Сучасний зарубіжний конституціоналізм. Основні поняття та інститути: підруч. Київ: Київський університет, 2021. 511 с.

Додаткова література

1. Громадянське суспільство та правова держава: виклики сьогодення: монографія / за заг. ред. О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Л.Ф. Купіної, В.І. Шакуна. Київ : Алерта, 2023. 304 с.
2. Іванов М. Теоретичні засади та практичні завдання оптимізації політичної системи сучасного українського суспільства. *Політичні дослідження*. 2023. № 1(5). С. 36-47. URL: https://ipend.gov.ua/wp-content/uploads/2023/05/Politychni_doslidzhennia_-5.pdf
3. Конституційно-правові засади організації і здійснення державної влади в Україні : монограф. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 428 с.
4. Конституція України vs інституційна спроможність держави: реальність і перспективи : матеріали VI Конгресу парламентаристів до Дня Конституції України (Київ, 25 черв. 2025 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, В. А. Гошовської. Київ: Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2025. 115 с.
5. Литвиненко, І. Л., Рижук, І. В. Правові засади впливу політичних партій на функціонування державного механізму. *Київський часопис права*. 2022. (3), 44–50. <https://doi.org/10.32782/klj/2021.3.7>

6. Мироненко П. Політична культура України перед викликами «чорного піару» та суспільної консолідації. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. № 57. С. 200-205. URL: <https://apfs.nuoua.od.ua/index.php/2025/2-uncategorised>
7. Мироненко, П. В. Вплив «чорного піару» на рівень довіри до політичних інститутів. *Вісник Львівського університету. Серія філософсько - політологічні науки*. 2025.. Випуск 63. – в друці.
8. Мироненко, П. В. Деструктивний вплив чорного піару на процеси національної консолідації. *Український політико-правовий дискурс*, 2025 (18). <https://doi.org/10.5281/zenodo.17976020>
9. Мироненко, П., Згурська, В. Глобальний чинник у появі та зміцненні неліберальних демократій. *Науково-теоретичний альманах 2024.. Грани*, 27(1), 108-112. <https://doi.org/10.15421/172415>
10. Михайліченко С. В. Цифровізація виборчого процесу: реалії, перспективи, загрози. *Політичне життя*. 2025, С. 43-53. DOI:<https://doi.org/10.31558/2519-2949.2025.3.5>. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/17910>
11. Науменко, О. Наслідки трансформації виборчої системи для рекрутування політико-управлінської еліти України / *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22 : Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін : зб. наук. праць*. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. Вип. 32. С. 24-31. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/41015>).
12. Олійник Ю.В. Розвиток політико-правових ідей щодо концепції захисної демократії. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 68-75. URL: <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/issue/view/17957>
13. Політична система України в умовах війни. *Національний інститут стратегічних досліджень. Круглий стіл 07.11.2022*. URL: <https://niss.gov.ua/en/node/4720/>
14. Приходько С., Ільченко А., Макарець С. Політична система України у контексті багатокомпонентних класифікацій. *Політикус*. 2021. Вип. 5. С. 65–70.
15. Руднева А. В., Мальована Ю. В. Виклики демократії у 2024 році: основні тенденції та перспективи. *Політичне життя*. 2024. № 2. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/download/16083/15978>
16. Суспільство, трансформоване війною : аналіт. доп. / [Потапенко В., Павленко І., Тищенко Ю., Здіорук С., Токман В., Їжак О., Каплан Ю., Валюшко І., Макаров Г., Даниляк О., Михайлова О., Валевський О., Лісогор Л., Малярєвський Є., Бараннік В., Двігун А.]. Київ : НІСД, 2025. 79 с. <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2025.07>
17. Drapyatyi V.Y. Political processes vs lawmaking process: problems of constitutionalization. *Вісник Кримінального судочинства*. 2022. № 3. С. 124-138.
18. Mainwaring S., Masoud T. *Democracy in Hard Places*. Washington : Brookings Institution Press, 2022. 303 pp.
19. Myronenko P., Kukuruz O. The main dimensions of parliamentary reform in the context of the European integration of Ukraine 2024, [Yearly journal of scientific](#)

articles «Pravova derzhava». № 35. p. 747-754.